

Vår politik®

Liberala idéer borde vara lika självklara som luften vi andas: demokrati, jämlikhet, kunskap och öppenhet. Men de idéerna hotas nu av extremister och populisterna. Vi möter deras hets, hat och okunskap – i världen, i Europa och i Sverige.

Motkraften heter Liberalerna. Vi står för frihet och förnuft, för dig som är trött på svartmålning och Twitter troll. I det här valet är din röst viktigare än någonsin.

Här har vi samlat ihop Liberalernas politik på de viktigaste politiska områdena. Ännu fler liberala åsikter hittar du på liberalerna.se.

INNEHÅLL

Frihet ®	1	Världen ®	11
Skola ®	2	Försvar ®	12
Integration ®	3	Invandring ®	13
Europa ®	4	Demokrati ®	14
Ekonomi ®	5	Jämställdhet ®	15
Jobb ®	6	Hbt ®	16
Miljö ®	7	Lag och rätt ®	17
Sjukvård ®	8	Kultur ®	18
Funktion ®	9	Bostäder ®	19
Äldre ®	10	Trafik ®	20

VARNING! Liberalt innehåll.

Kan verka stötande för populisterna, extremisterna och socialisterna.
Fakta och humanism kan allvarligt skada fördömlar och populism.

DÄRFÖR LIBERALERNA

När vi pratar om att fler ska få jobba och försörja sig själva, för lugn och ro i en riktigt bra skola, rätt till assistans för människor med funktionsnedsättning eller i kampen mot hederskultur – då handlar det alltid om samma sak: att försvara varje människas frihet att forma sitt liv.

LIBERAL POLITIK

Liberalismen är en frihetsrörelse

Det liberala partiet i Sverige bildades ur kampen för rösträtt för alla kvinnor och män. På den tiden var det många som vände sig emot idén att varenda medborgare skulle ha inflytande och yttrandefrihet – oavsett kön, inkomst och bakgrund. Tanken att varje människa ska vara fri att forma sitt liv har sedan dess legat till grund för all liberal politik.

Vår politik utgår inte från grupper. För vi vet att alla människor har olika drömmar och förutsättningar. Alla behöver få en ärlig chans i starten om friheten inte bara ska gälla de starkaste. Därför hjälps vi åt i ett samhälle, tar ansvar för varandra och betalar välfärden tillsammans. Det är grunden för vad som brukar kallas **socialliberalism**. Här är fem andra liberala grundbultar:

- Varje människa har rätt till sin politiska övertygelse, sin religion och livsåskådning. Det viktigaste sättet att trygga denna frihet är **demokrat**. Den bygger på politisk frihet, allmän rösträtt och rättssäkerhet.
- Alla ska ha rätt att välja yrke, livsstil, boställning och konsumtion. Det viktigaste sättet att trygga denna frihet är **marknadsekonomin**. Den bygger på enskilt ägande, närings- och avtalsfrihet. Marknadsekonomin är det enda ekonomiska system som går att förena med demokrati.
- Alla människor ska ha goda förutsättningar att utvecklas. Alla former av diskriminering måste därför bekämpas. De sämst ställdas villkor är alltid en viktig utgångspunkt för vårt arbete. I ett liberalt **välfärdssamhälle** bidrar stat, kommuner och frivilliga gemenskaper till alla människors trygghet.
- **Liberal feminism** handlar om kvinnors och mäns lika rätt till frihet, ansvar och makt. Det liberala uppdraget går ut på att frigöra individen från de begränsningar som bristande jämställdhet innebär, och bekämpa de attityder och föreställningar som ligger bakom.
- Liberaler är **världsmedborgare**. Människor har rätt till frihet oavsett var på jorden de befinner sig. Hunger och fattigdom måste bekämpas. Vi arbetar för global frihandel och en generös biståndspolitik. Vi vill stärka demokratin och marknadsekonomin i alla världens länder.

DÄRFÖR LIBERALERNA

Utbildning ger makt att hitta sin väg i livet, oavsett hur starten såg ut. Kunskap är också grunden för demokratin. Därför sätter liberaler alltid skolan först.

LIBERAL POLITIK

Skolan först

För liberaler är kunskapsskolan sättet att ge alla barn en chans att hitta sin väg och uppnå sin dröm, även om starten i livet ser olika ut. Liberalerna är – och har alltid varit – skolpartiet. Vi älskar kunskap helt enkelt, eftersom det är biljetten till ett liv som man styr över själv.

Mer kunskap, mer tid att lära

Svenska skolan ska upp i topp igen, och varenda elev ska ha lärt sig det grundläggande när de går sin sista dag. Då behöver grundskolan bli tio år lång, och det ska också vara fler lektionstimmar. Ibland kan man behöva ännu mer tid i skolan för att hinna ikapp. Det ska bli lättare, och inte så dramatiskt, att gå om en årskurs om det behövs. Nyanlända elever som har kommit sent till Sverige kan behöva fler lektionstimmar, längre terminer och kanske ytterligare några år i grundskolan.

Lugn och ro i alla klassrum

För att alla elever ska nå kunskapsmålen behöver det vara lugn och ro i klassrummet. Ordningsproblemen i den svenska skolan drabbar hårdast de barn som inte har stöd hemifrån.

Lärarna ska få ägna sin tid åt det som de är utbildade till: att undervisa sina elever. Då behöver de både tydliga befogenheter, bra utbildning i ledarskap, mer administrativt stöd av till exempel lärarassistenter, och uppbackning av elevhälsoteam utanför klassrummet.

Mobiler är fantastiska, men varenda människa som suttit på ett möte vet att den smarta telefonen inte direkt ökar koncentrationen. Därför vill vi ha mobilfria klassrum.

Heja lärarna

Läraryrket ska vara ett välavlönat och attraktivt akademiker yrke som lockar de bäst lämpade. Lärare ska kunna känna stolthet över sitt yrke och ha goda förutsättningar i vardagen. Skickliga lärare ska ha hög lön och tydliga karriärvägar.

Vi vill göra skolan statlig igen, framför allt för att alla skolor ska vara bra i hela landet. Staten ska både kunna styra och fördela resurser. Med staten som huvudman och högre lönenivå kan läraryrket bli ett högstatusjobb igen, och vi kan också minska byråkratin till exempel runt rättning av nationella prov. Lärare ska få mer tid till planering, undervisning och efterarbete.

Integration^L

DÄRFÖR LIBERALERNA

Invandringen har gjort Sverige bättre, smartare och rikare, och vi vill att det ska fortsätta vara så. Då måste invandring bli mer än att bara resa över gränsen. Nya svenskar ska också släppas in i samhället på riktigt, lära sig språket, jobba och bli en del av ett Sverige som växer och utvecklas.

LIBERAL POLITIK

Språkresan

Språket är en biljett in i det svenska samhället, till frihet och självbestämmande. Svenska språket ska gå som en röd tråd från de första dagarna på ett asylboende fram till ett eventuellt svenskt medborgarskap.

Förskolan är viktig för att barn ska lära sig svenska. Vi vill ha språkförskola från tre år för alla barn till nyanlända. I skolan ska nyanlända barn få mer tid för svenska språket. Och det måste bli enklare att plugga svenska samtidigt som man har ett jobb, praktik eller är föräldraledig.

Öppna arbetsmarknaden för fler

Det måste bli enklare att snabbt få jobb och egen försörjning – även för dem som inte pratar bra svenska eller saknar utbildning. Vi vill införa inträdesjobb för unga och nyanlända med lite lägre lön på första jobbet och enklare regler.

Alla elever ska klara skolan

Nyanlända elever måste få mer tid att klara skolan. Undervisning ska till exempel kunna ske på loven. Skolsegregationen kan minskas genom jämnare fördelning av nyanlända elever mellan skolor. I utsatta områden behövs särskilda karriärtjänster.

Motverka parallellsamhällen

Svensk lagstiftning gäller alla i vårt land, och rättsstaten måste skydda individen. Hedersrelaterat våld och förtryck måste bekämpas genom mer kunskap men också strängare straff. Vi vill införa ett stopp för nya religiösa friskolor eftersom de motverkar integrationen. Inga offentliga medel ska gå till odemokratiska organisationer eller föreningar som motverkar integration och jämställdhet.

Samhällsinformation för nya svenskar

Alla asylsökande och nyanlända ska tidigt ta del av samhällsinformation. Viktiga frågor för vårt jämställda, demokratiska och sekulära samhälle inklusive hedersförtryck, antisemitism och hbtq-personers rättigheter ska lyftas. Den som väljer att ansöka om att bli svensk medborgare ska göra ett språk- och samhällstest.

Europa^L

DÄRFÖR LIBERALERNA

Samarbetet i Europa gör individen friare, Sverige rikare och vår omvärld tryggare och gör det möjligt att lösa stora problem över gränserna. Men EU måste reformeras och moderniseras. EU ska prioritera mänskliga rättigheter, forskning, handel, migration, fri rörlighet, brottsbekämpning och hållbar utveckling.

LIBERAL POLITIK

Ett frihetens och fredens Europa för alla

EU är en seger för demokrati, frihet och öppenhet. Idag kan vi som bor i Europa resa fritt, arbeta och studera var vi vill, driva företag och handla över gränserna – allt tack vare EU-samarbetet. Ju mer vi samarbetar med varandra, desto bättre, säkrare och fredligare blir vårt hörn av världen.

Euro i Sverige senast 2022

Euron gynnar människor och företag som flyttar och handlar över gränserna. Ett svenskt inträde i valutasamarbetet skulle ge oss inflytande över viktiga beslut som också påverkar oss. Sverige bör stödja de reformer som nu diskuteras för att stärka eurosamarbetet och införa euron som valuta senast 2022. För att säkerställa vår konkurrenskraft och stabilitet på den globala finansmarknaden behöver Sverige genast gå med i EU:s bankunion.

Slå vakt om värderingarna

Sveriges välstånd är beroende av EU:s inre marknad. Men EU måste också blicka utåt. Vi vill att EU öppnar sig mer för handel mot resten av världen, särskilt de fattigaste länderna.

EU ska arbeta aktivt för att förebygga och bekämpa rasism, främlingsfientlighet, religiös intolerans och våldsbejakande extremism. EU-kommissionen ska granska att alla länder som är medlemmar i EU respekterar mänskliga fri- och rättigheter. Brott ska kunna leda till indragning av EU-stöd och i extrema fall till indragen rösträtt i rådet.

Alla människor som bor i Europa ska kunna förlita sig på att de har en grundläggande trygghet. EU måste ställa krav på att varje medlemsland ska ta ansvar för sina medborgare. Med sociala rättigheter får fler människor ett bättre liv, samtidigt som tillväxten och ekonomin blir starkare.

Gränsöverskridande problem kräver samarbete över gränserna

För att stoppa den organiserade brottsligheten måste EU:s rättssamarbete förstärkas. Liberalerna vill skapa ett europeiskt FBI för att bekämpa gränsöverskridande brottslighet genom att förstärka Europol med en polisstyrka som kan hjälpa nationella polismyndigheter i brottsutredningar.

EU måste också ta klimattåten internationellt. Utsläpp är gränsöverskridande. Mer internationellt och europeiskt samarbete behövs för att få den som smutsar ner att betala mer. För konkurrensen skall ska samma regler gälla i alla EU-länder, och allra helst på internationell nivå.

DÄRFÖR LIBERALERNA

Att få jobba och ta ansvar för sin egen ekonomi är grunden för ett självständigt liv. Det är också när människor jobbar och betalar skatt som vi får råd med välfärd av hög kvalitet. En politik för fler jobb är därför den bästa fördelningspolitiken.

LIBERAL POLITIK

Det ska löna sig att arbeta, starta företag, utbilda sig och ta ansvar

Klyftorna i samhället kan aldrig bli mindre genom att människor hålls tillbaka, utan måste bekämpas genom att människor får utrymme att växa. Arbets- och bostadsmarknaden ska därför inte stänga ute människor, och höga marginalskatter på arbete får aldrig dämpa människors ambitioner, studiemotivation och ansvarstagande.

Bryt bidragsberoendet

Varje gång en människa går från bidrag till att försörja sig själv ökar den personliga friheten. Bästa sättet att motverka fattigdom och utanförskap är att möjliggöra för fler jobb. Vårt fokus är att ge bättre möjligheter för den som har ett sämre utgångsläge. Det viktigaste är bra skola, sjukvård, socialförsäkringar och andra tjänster som vi betalar gemensamt, men också att även den som till exempel är nyanländ, saknar erfarenhet eller har låg utbildning kan få jobb. Ett riktigt jobb och en egen lön är alltid bättre än bidrag, även om första jobbet är enklare och lönen något lägre.

Dags för en ny skattereform

Sverige behöver en ny skattereform som gynnar strävsamhet, ambition och risktagande. Vi måste uppmuntra människor att jobba mer och längre, stärka konkurrenskraften och förbättra företagens frihet och möjligheter. RUT-avdraget ska utvecklas, bolagsskatten närma sig nivån i våra konkurrentländer, och företagen få bättre skattemässiga förutsättningar för forskning, innovation och rekrytering av nyckelpersoner. Flyttskatterna behöver sänkas för att öka rörligheten på bostadsmarknaden, samtidigt som klimatkrisen ökar behovet av att höja kostnaderna för utsläpp och miljöskadlig verksamhet.

Ansvarsfull finanspolitik

Sverige måste kunna klara av både kommande kriser och nödvändiga strukturreformer i framtiden utan att trycket på välfärden ökas. Vi har därför bland annat tagit ställning för nedtrappade ränteadrag, för skattefritt sparande på investeringssparkonto, och mot bankskatt. För att minska risken för att det finansiella systemet drabbas av allvarliga problem vill vi också att Sverige söker medlemskap i EU:s bankunion.

DÄRFÖR LIBERALERNA

Att kunna försörja sig själv är vägen till ett självständigt liv. Idag är det alldeles för svårt att komma in på svensk arbetsmarknad, särskilt för nyanlända, funktionsnedsatta och ungdomar. Liberalerna vill göra det enklare för fler att få sitt första jobb. Och enklare att starta och driva företag.

LIBERAL POLITIK

Frihet och välstånd gynnas av ett gott företagsklimat

Det är genom företagens möjlighet att växa som jobb skapas. Fler jobb i växande företag betyder nya livschanser för individer, minskat utanförskap och i förlängningen ökade skatteintäkter – vilket i sin tur finansierar den gemensamma välfärden.

Inträdesjobb

Vi vill se fler enkla jobb för dem som har svårt att få in en fot på svensk arbetsmarknad, och föreslår därför inträdesjobb för ungdomar och nyanlända, där ingångslönen är 70 % av lägstalönen inom branschen. Inträdesjobbet ska göra det lättare att komma in på arbetsmarknaden för att sedan få ett vanligt jobb.

Lägg ner Arbetsförmedlingen

Arbetsförmedlingen är den myndighet i Sverige med lägst förtroendesiffror bland både privatpersoner och arbetsgivare. Arbetsförmedlingen ska ersättas med en myndighet som satsar mer på de grupper som behöver mest stöd. Den nya myndigheten ska få i uppdrag att tidigarelägga nyanlända kvinnors inträde på arbetsmarknaden.

Fler riktiga anställningar

Genom att slopa regeringens flora av låtsasjobb och istället satsa på riktiga anställningar blir det enklare för arbetsgivaren att anställa. Då skapas riktiga jobb som genererar social säkerhet för arbetstagaren. Det i kombination med utbyggda RUT-reformer resulterar i fler vita anställningar som tryggar samhällets utveckling.

Trygghet för företagare

Dagens arbetsmarknad kräver tydliga och generella regler som skyddar alla. Systemen för t ex sjukpenning, arbetslöshetsförsäkring, föräldrapenning och friskvård måste likställas mellan företagare och anställda.

DÄRFÖR LIBERALERNA

Arktis isar smälter. Extremt väder påverkar allt liv på jorden. Livsviktig skog skövlas och insekter försvinner. Haven förvandlas till soptippar. För att rädda klimatet och ge våra barn en renare framtid måste vi agera nu.

LIBERAL POLITIK

Samarbete mellan länder

Klimatmålen som världens ledare enades om i Paris måste nås. Sverige och EU ska driva på för minskade utsläpp. Fler länder måste minska sitt beroende av olja och gas. Skatter bestäms i varje land men vi vill ha en koldioxidskatt och flygskatt på EU-nivå. Handeln av utsläppsrätter måste fungera bättre.

Grön skatteväxling och förorenaren betalar

Grön skatteväxling betyder höjda miljö- och klimatskatter samtidigt som skatten på jobb sänks. Som del av vår gröna skatteväxling vill vi ta bort subventioner till fossila bränslen, reformera reseavdraget och införa en läckagesskatt i jordbruket samtidigt som vi sänker skatten på jobb.

Minska utsläppen

Utsläppen måste minska framförallt inom industrin, energiproduktionen, transportsektorn och jordbruket. Alla transportslag ska stå för sina klimatkostnader. Vi ska värna vår klimatsmarta energiproduktion med en blandning av vattenkraft, kärnkraft och förnybart. Inom jordbruket behövs insatser för att minska utsläppen bland annat av metan från idisslande djur. Det måste vara enkelt att handla klimatsmart, sortera soporna och ta cykel, buss eller tåg istället för bilen. Utsläppen i hav och vattendrag måste minska. Det behövs en rad insatser för att förhindra att till exempel plast och läkemedel sprids i våra vatten.

Vårt ansvar att förvalta miljö och natur

Vi har ansvar för att förvalta miljö och natur så att vi lämnar en värld i ekologisk balans till kommande generationer. Därför måste vi gemensamt finansiera insatser som bevarar värdefull natur som stränder och gammelskogar och som skyddar djuren i vår natur. Skogen renar luften, motverkar klimatförändringar och är avgörande för den biologiska mångfalden. Den mest värdefulla skogen och nyckelbiotoper ska skyddas genom naturreservat och nationalparker.

Miljöförstöring och klimathot påverkar förutsättningarna för allt liv på jorden. Därför måste arbetet vara internationellt. Det gemensamma arbetet inom EU är ett av de viktigaste medlen för att kunna värna vår miljö och natur.

DÄRFÖR LIBERALERNA

Varje människa ska själv ha frihet att styra sitt liv, sin hälsa och sin framtid. Patienter stärks av makt och kunskap att välja, av möjlighet att vara delaktiga och av ett bemötande som gör deras sjukvård personlig och som ser enskilda behov.

LIBERAL POLITIK

Vård i tid

Alla förlorar på långa vårdköer. Det innebär lidande för patienterna samtidigt som vården blir dyrare när patienterna hinner bli sämre. För att få bukt med de långa vårdköerna vi vill återinföra kömiljarden.

Tid i vården

Läkare och sjuksköterskor ska få mer tid till patienterna genom mindre administration. Utbildning, ansvar och erfarenhet ska löna sig – även sjuksköterskor ska kunna göra karriär och få högre lön. Det behövs fler enkla jobb i vården, till exempel vårdbiträden, så att sjuksköterskor och läkare kan arbeta med det de är utbildade för.

Ökad valfrihet

Liberalerna vill att du som patient ska ha valfrihet inom alla områden där det går. Det ska vara möjligt att välja sjukvård i ett annat landsting eller i ett annat EU-land. Med mer nationell samordning och styrning av vården kan vi öka både likvärdigheten och valfriheten, och samtidigt förbättra vården i de delar av landet där det bor få människor.

Bygg ut den nära vården med husläkare

Vården ska flyttas närmare människorna. Alla patienter ska få möjlighet att lista sig hos en egen fast husläkare på vårdcentral, och först ska detta byggas ut för äldre med stora vårdbehov. Varje läkare ska ansvara för sina patienter och samordna den övriga vård som de kan behöva. Det förbättrar kontinuiteten för patienterna och gör vården mer effektiv. Förebilden är inte minst de norska och danska fastläkarmodellerna, där varje läkare har omkring 1 200 patienter – ungefär hälften jämfört med en svensk läkare.

Moderniserad sjukvård

Vården ska inte ligga efter i IT-samhället. Du ska självklart kunna nå vården och din journal via nätet, och ha tillgång till din journal. De som jobbar i vården ska ha tillgång till moderna IT-verktyg.

Funktion^L

DÄRFÖR LIBERALERNA

Alla människor är olika, och alla har rätt att vara med i samhället på lika villkor. En liberal funktionshinderpolitik handlar om att riva hinder, så att alla ska kunna bli sitt bästa jag.

LIBERAL POLITIK

Riv hindren

Om tillgänglighet och användbarhet finns med från början, behöver en funktionsnedsättning inte vara ett hinder. Alla ska ha full tillgång till offentliga platser, vallokaler och kollektivtrafik liksom till affärer, banker, med mera. Alla skolor ska vara tillgängliga, för såväl elever, lärare som föräldrar med funktionsnedsättning.

Återupprätta den personliga assistansen

Den som har omfattande funktionshinder ska kunna leva ett liv som alla andra. Det är utgångspunkten för rätten till personlig assistans, en av de största frihetsreformerna i svensk historia. Regeringens neddragningar har ryckt undan friheten från alldeles för många, och ännu fler hotas av indragen assistans. Nu måste lagen (LSS) återupprättas så att assistansanvändare och deras anhöriga får friheten tillbaka.

Bättre stöd i skolan

Alla barn ska mötas med höga förväntningar i skolan. Skolan ska ge alla barn det stöd de behöver för att kunna utvecklas så långt som möjligt – också över godkänt. Lärare och rektorer behöver tillräckliga kunskaper för att kunna ge rätt stöd till elever med funktionsnedsättning, och det ska finnas rutiner för att tidigt upptäcka osynliga funktionsnedsättningar som ADHD och dyslexi.

Bättre stöd att få jobb

Att ha ett jobb eller en sysselsättning är bland det viktigaste för möjligheten att leva ett gott liv. Det behövs färre men bättre stöd. En del behöver bara stöd med att hitta ett arbete som passar, andra har svårt att kunna arbeta även med omfattande insatser. Daglig verksamhet ska finnas för alla med omfattande funktionsnedsättningar.

Mindre krångel

Myndigheter som Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Kommunerna ska vara skyldiga att samarbeta för att människor ska få bästa möjliga stöd. Idag är det krångligt att få hjälpmedel, och villkoren är alltför olika över landet. Ansvaret ska samlas hos landsting och regioner, och att det ska vara samma regler i hela landet. Valfrihet mellan olika hjälpmedel ska vara en självklarhet.

DÄRFÖR LIBERALERNA

Liberal politik för äldre handlar om att öka årsrika människors självständighet och egenmakt. Alla människor ska bli bemötta som de individer vi är, och inte utifrån var eller vilket år vi är födda. Ålder är inte ett mått på människors förmågor, kompetens och behov.

LIBERAL POLITIK

Synen på äldre måste förändras

Äldre människors kunskap, kompetens och erfarenhet måste tas bättre tillvara, inte minst i arbetslivet. Fördomar och diskriminering måste bekämpas, och regler och avtal som hindrar äldre att arbeta om de vill ska tas bort. Synen på årsrika måste förändras.

Höjda åldersgränser

Vi vill höja gränsen för hur länge man har rätt att vara kvar på arbetet från 67 till 71 år. Även stöd som har åldersgräns, som exempelvis bilstödet, måste anpassas när vi jobbar längre. Pensionsåldern och rätten att stanna kvar i arbetslivet ska knytas till medellivslängdens utveckling. För att uppmuntra fler att fortsätta jobba vill vi att alla över 63 ska få ett extra högt jobbskatteavdrag, och att den särskilda löneskatten i arbetsgivaravgiften för anställda över 65 år ska avskaffas. Vi vill också förbättra möjligheten att vidareutbilda sig eller lära sig ett helt nytt yrke mitt i livet. Åldersgränsen för studiemedel ska höjas i takt med att vi arbetar längre.

Mer självbestämmande och mindre byråkrati

Äldre behandlas ofta idag som ett kollektiv och inte som enskilda människor. Äldrevården är ofta detaljstyrd in på minuterna och biståndsbedömningarna är ofta fyrkantiga. Varje människa ska självklart ha rätt att själv få bestämma över sin vardag och sin äldreomsorg.

Bo bra också som årsrik

Det behövs fler lägenheter i trygghetsboende och liknande, som är tillgängliga, har nära till service och dit man kan flytta utan biståndsprövning. Större hänsyn ska tas till ensamhet och otrygghet när platser fördelas i vård- och omsorgsboende, och den som är över 85 ska ha rätt till plats där. Vi vill utveckla det sociala innehållet i äldreomsorgen i samarbete med civilsamhället, till exempel pensionärsorganisationer, röda korset och religiösa samfund.

De anhöriga ska inte slitas ut

Omkring 1,3 miljoner personer i Sverige ger idag vård åt en anhörig. Oftast frivilligt och med glädje. Men regelverket måste vara anpassat för dessa människor. Vi måste utveckla anhörigstödet, och ge rätt till tjänstledighet och deltid på jobbet. Det måste finnas en bättre tillgång till närståendepenning från försäkringskassan.

DÄRFÖR LIBERALERNA

Liberal utrikespolitik ökar människors frihet genom globalisering, handel och internationellt samarbete. Därför vill vi fördjupa samarbete med andra demokratier och vara en stark röst för mänskliga rättigheter. Sverige behöver en utrikespolitik som står upp för demokratins värderingar.

LIBERAL POLITIK

Demokrati och mänskliga rättigheter

Vi vill stärka världens demokratier och öka engagemanget för de mänskliga rättigheterna. Globalisering, frihandel och internationellt samarbete skapar fantastiska möjligheter för demokrati och mänskliga rättigheter.

Världen behöver ett mer handlingskraftigt och trovärdigt FN. Det ska finnas ett demokratikrav för medlemskap i FN:s råd för mänskliga rättigheter. Det är inte rimligt att länder med uppgift att granska hur andra uppfyller mänskliga rättigheter själva bryter mot dem.

Målen med EU är fred, frihet och frihandel

Liberalerna är Sveriges mest Europavänliga parti. De främsta målen med samarbetet inom EU är fred, frihet och frihandel. Sverige ska vara med där beslut tas som påverkar vårt land. Därför vill vi närma oss eurozonen så snart som möjligt.

Generöst bistånd

Vi vill ha ett generöst bistånd på 1 procent av bruttonationalinkomsten, BNI. Demokrati och frihet är viktigast för att bekämpa fattigdom och skapa utveckling. Biståndet ska inte gå till auktoritära stater, utan i stället bidra till demokratisering och respekt för mänskliga rättigheter.

Sverige ska vara en särskilt stark röst i frågor som är politiskt känsliga i andra biståndsgivarländer, till exempel jämställdhet, kvinnors rätt till sin egen kropp, sin sexualitet, och rätten till fri, säker och laglig abort, samt HBTQ- personers rättigheter.

Förbjud vapenexport till diktaturer

Sverige ska inte exportera vapen till diktaturer. Vi vill ha ett demokratikrav i svensk vapenexport. Ett sådant krav skulle innebära att export vägs mot tydliga krav på demokratisk utveckling.

Skärp tonen mot Putin

Putins agerande mot sin civilbefolkning och grannar får inte accepteras. Sverige behöver markera mot Ryssland och för vår egen säkerhet – kraftigt stärka vårt eget försvar och ansöka om Natomedlemskap. Vi behöver utvidga EU:s sanktioner mot Ryssland och understödja Ukrainas närmande till EU.

DÄRFÖR LIBERALERNA

Frihet måste försvaras. Världen omkring oss är mer instabil än på länge, med ett aggressivt Ryssland som rustar upp militärt och osäkra signaler om hur USA:s säkerhetspolitik ska se ut framöver. I denna nya verklighet behöver Sverige öka försvarsförmågan rejält.

LIBERAL POLITIK

Oroande utveckling i vårt närområde

Vi lever i en säkerhetspolitiskt orolig tid. Den ryska militära aktiviteten i Östersjön ökar och det ryska tonläget mot Sverige och våra grannländer blir allt högre. Under ett årtionde har Ryssland satsat stort på att rusta upp sin krigsmakt. I kombination med undermineringen av demokratiska strukturer, de drastiskt försämrade möjligheterna för medier att verka fritt, och repressionen mot det civila samhället innebär detta en klar riskfaktor.

Vårt land, liksom våra nordiska grannländer, har utsatts för upprepade ryska kränkningar i luften och till sjöss. Av Säpo beskrivs Ryssland som det största underrättelsehotet mot Sverige och spionaget har ökat i samband med Ukrainakrisen. Denna utveckling kräver att Sverige rustar upp ett försvar som nedmonterats under allt för lång tid.

Ja till Nato och ökat försvar på Gotland

Nu måste svensk försvarspolitik snabbt ställas om. Liberalerna vill driva på för ett nytt försvarsbeslut med ökad ekonomisk nivå, som möjliggör återupprättande av ett fungerande civil- och totalförsvar. För Liberalerna är det givet att försvarsförmågan måste öka för att möta en ny och mer bister verklighet. På sikt ska försvarsanslaget uppgå till minst två procent av BNP.

Försvaret av Sverige måste vara Försvarsmaktens huvuduppgift. Vi vill öka den militära närvaron på Gotland. Vi tycker också att Sverige snarast ska ansöka om medlemskap i Nato.

Försvaret ska uppgå till två procent av BNP

Målet ska vara att mot slutet av nästa försvarsbeslutsperiod (2025/26) ska Sverige uppfylla Natos krav på 2 procent av BNP till försvarsändamål.

Ny internationell försvarsövning 2020–2021

Hur mycket pengar Försvarsmakten än tillförs kan Sverige inte mäta sig med en militär stormakt. Därför är det viktigt att det internationella samarbetet stärks och utvecklas. Det är mot den bakgrunden vi vill se att Sverige anordnar en ny storskalig internationell militärövning 2020-2021.

Invandring^L

DÄRFÖR LIBERALERNA

Världen blir bättre när människor reser och flyttar mellan länder. Liberaler vill att människor ska kunna forma sina liv och följa sina drömmar. Men om integrationen ska fungera och välfärden hålla – då måste flykting- och invandringspolitiken bygga på både humanism och realism.

LIBERAL POLITIK

Invandring till Sverige ger oss stora möjligheter

Det är bra att människor kommer till vårt land för att jobba och studera. I dag bor här människor med rötter från världens alla hörn, och här talas alla större språk. Det gör Sverige rikare och ger oss större möjligheter globalt. Vi behöver bli fler som jobbar och bidrar till välfärden.

Humanism och realism

Invandring är också en avvägning mellan målkonflikter. Den fria rörligheten är bra för världen, för Sverige och för enskilda individer. Och när krig, förföljelse och fattigdom tvingar människor på flykt, har vi ett ansvar för varandra. Samtidigt går det inte att förena helt öppna gränser med ett välfärdssamhälle där alla i ett land har samma rättigheter, eller en fungerande integration där nya svenskar får en chans att hitta bostad, jobb och en plats i samhället. Att reglera invandringen är därför nödvändigt. Avvägningen kan vara svår. Den som söker sig hit har ofta satsat allt på att starta ett nytt liv. Ett avslag är alltid att krossa en människas dröm. Och ändå måste vi prioritera. När så många människor är i behov av hjälp måste vi fokusera på dem som har skyddsskäl.

Rätt att söka asyl – och hjälp att återvända

Dagens flyktingströmmar saknar motstycke i historien. Omvärlden måste öka stödet till flyktingar och till de hjälporganisationer som finns i konfliktområden. Rätten att söka asyl är en central del av Genèvekonventionen som Sverige och EU har att följa. Vi vill ha gemensamma asylregler inom EU, och de europeiska länderna ska tillsammans ta ett betydligt större ansvar än idag.

Det måste bli lättare för framför allt föräldrar och barn att återföremas. Vi vill se snabbare handläggning och ökade insatser för att hjälpa människor att återvända om de inte får uppehållstillstånd. Det är ohållbart med den växande gruppen av papperslösa som fastnar i ett skuggsamhälle.

Mer arbetskraftsinvandring

Sverige ska vara ett attraktivt land för människor med viktig kompetens. Svenska företag ska kunna anställa specialister och toppstudenter från hela världen ska kunna plugga på svenska universitet. Därför måste krångliga regler och långa väntetider bort. Vi vill öppna ännu mer för invandring av arbetskraft till både Sverige och EU. Människor som arbetar ska inte utvisas på grund av stelbenta regler.

Demokrati®

DÄRFÖR LIBERALERNA

Liberaler arbetar för demokrati i hela världen och vi tänker aldrig vara tysta när mänskliga fri- och rättigheter kränks. I Sverige vill vi ha en författningsdomstol som ser till att riksdag och regering följer grundlagen.

LIBERAL POLITIK

Demokratin är en liberal uppfinning

Liberalism handlar om frihet och om att den politiska makten utgår från folket. Det liberala partiet i Sverige har stolta rötter – vi växte fram ur rösträttsrörelsen som krävde allmän och lika rösträtt. Vår partisymbol, blåklinten, var från början rösträttsrörelsens symbol.

Skolans ansvar

Kunskap är grunden för demokratin. Skolan är inte värdeneutral, utan ska stå för alla människors lika värde. Skolan har en viktig roll i att förebygga antisemitism, antiziganism, islamofobi, afrofobi men även homofobi och andra former av intolerans. Skolan ska vara en oas fri från fördomar och hat.

Författningsdomstol i Sverige

Många demokratier har författningsdomstolar för att skydda demokratin. Det är dags att Sverige också inför detta. En sådan domstol skulle se till att riksdag och regering inte stiftar lagar och regler som bryter mot våra grundlagar.

Demokrati i utrikespolitiken och biståndet

Demokrati är det enda system som kan förenas med mänskliga fri- och rättigheter. Yttrandefrihet, politisk frihet, rösträtt och äganderätt är nödvändiga i ett fritt samhälle. Sveriges utrikespolitik ska arbeta aktivt för demokratisering. Vi ska inte vara tysta när de mänskliga rättigheterna kränks. Detta gäller både nationellt, inom EU och i FN. Det svenska biståndet ska inte gå till diktaturer, utan i stället bidra till demokratisering och respekt för mänskliga rättigheter. Bistånd ska kunna ges även till demokratikämpar i rika länder där politiskt förtryck råder. Jämställdhet och respekt för hbt-personer och andra minoritetsgrupper är en del av demokratin.

Demokrativillkor i vapenexporten

Sverige ska inte sälja vapen till diktaturer. Vi ska inte beväpna dem som förtrycker och förföljer sitt eget folk. Därför har Liberalerna länge arbetat för ett tydligt demokrativillkor för svensk vapenexport, och det har nu också blivit verklighet. De nya reglerna betyder att landets demokratiska status ska vara ett centralt villkor när svenska myndigheter bedömer om vapenaffärer till ett visst land ska tillåtas. Kraven på respekt för de mänskliga rättigheterna har också skärpts.

Jämställdhet^L

DÄRFÖR LIBERALERNA

Liberal feminism går ut på att varenda människa ska ha möjlighet att styra sitt liv. Och det har vi tagit strid för sedan liberaler slogs för kvinnors rösträtt. Vi är stolta över att Sverige har blivit ett av världens mest jämställda länder. Men fortfarande finns mycket kvar att göra.

LIBERAL POLITIK

Stoppa hedersförtrycket

Mitt ibland oss lever unga människor under förtryck i hederns namn. Flickor kontrolleras hårt av sin omgivning, och självutnämnda moralpoliser bestämmer vilka som får röra sig ute, hur man ska gå klädd och vem man får älska.

Vi vill ha ett Sverige där människor med alla möjliga olika ursprung, religioner och traditioner lever sida vid sida. Många har sökt sig hit av längtan efter jämställdhet och frihet, men andra tar med sig värderingar som inte har någon plats i ett modernt samhälle. Hederskulturen ska bekämpas av både skolan, socialtjänsten och polisen. Varenda människa som växer upp i Sverige har samma rätt att tänka, tro, leva och älska som hen vill.

Upp med kvinnolönerna

Fortfarande tjänar en kvinna nästan 4 miljoner kronor mindre än en man under sitt yrkesliv. Lönerna måste upp i kvinnodominerade yrken, t.ex. genom karriärtjänster och fler arbetsgivare. Och deltidspållan måste skrotas. Vi säger nej till vänsterns förslag om att stoppa privata alternativ i välfärden. Ett stopp skulle slå hårt mot företagare och anställda i den kvinnodominerade välfärdssektorn. I dessa företag finns dessutom särskilt många kvinnliga ledare och chefer.

Föräldraförsäkringen

Det behövs fler kvinnor där pengarna finns och fler män där barnen är. Utveckla föräldraförsäkringen så att det blir lättare och mer självklart att dela lika.

Stoppa mäns våld mot kvinnor

Mer resurser till förebyggande arbete. Fler som förföljer sin expartner ska få elektronisk fotboja. Vi vill ge landets kvinnojourer långsiktiga och rimliga ekonomiska villkor.

Bekämpa fördomarna

Jämställdheten börjar i barndomen. Växer vi upp under olika villkor, kommer vi att ha olika villkor också som vuxna. Omgivningens åsikter och gamla invanda könsroller får inte sätta stopp för friheten att bestämma över sitt eget liv. För varje kille och tjej som tror att de måste följa gamla spår ska skolan visa att man kan välja sin egen väg och bryta könsroller.

DÄRFÖR LIBERALERNA

Ditt liv och din kärlek är lika mycket värd oavsett kön, könsidentitet eller sexuell läggning. Därför har liberaler länge kämpat för ett samhälle fritt från fördomar och förtryck mot homosexuella, bisexuella och transpersoner. Det fortsätter vi med.

LIBERAL POLITIK

Skolan ska vara en frizon

Unga hbt-personer har rätt att gå i en skola där de möts av respekt och får möjlighet att visa sig som den de är. Sexualundervisningen ska ta upp hbt-frågor som en självklar del. Mobbning och andra uttryck för homo-, bi- och transfobi får aldrig accepteras.

Öka hbt-kompetensen

Alldeles för ofta händer det att bristande kunskap gör att hbt-personer blir osynliggjorda eller får sämre bemötande. Därför behövs mer hbt-kompetens i offentlig verksamhet.

Hbt-rättigheter är mänskliga rättigheter

I många länder är homosexualitet fortfarande förbjudet, och i en del länder används dödsstraff. Även mot transpersoner är förtrycket utbredd. Sverige ska aktivt arbeta för hbt-rättigheter i EU och FN och ge stöd till modiga hbt-aktivister i länder där förtryck förekommer. Den som har goda skäl att vara rädd för allvarlig förföljelse i sitt hemland ska kunna få asyl här. Migrationsverkets kompetens i hbt-frågor ska stärkas. Fortfarande erkänns inte den samkönade familjen fullt ut i EU:s egna lagar. De europeiska lagarna mot diskriminering måste breddas så att de omfattar alla hbt-personer.

Ja till värdmoderskap

Lagen ska inte sätta stopp för barn som är efterlängtrade och föds under trygga former. Därför säger vi ja till värdmoderskap så länge inte betalning är inblandad. Ett avgörande krav är att det finns en stark lagstiftning för att skydda rättigheterna för både barnet och den kvinna som föder barnet.

Modernisera lagarna för transpersoner

Lagarna om könstillhörighet måste moderniseras för att öka friheten för unga transpersoner. Åldersgränsen för att ändra juridiskt kön ska sänkas från 18 till 15 år. Även ännu yngre ska kunna ändra kön i folkbokföringen med målsmans tillstånd. Lagen ska inte ha någon fast åldersgräns för medicinsk könskorrigering, utan det ska göras efter sjukvårdens och patientens bedömning.

Lag och rätt^L

DÄRFÖR LIBERALERNA

Den som är rädd, är inte fri. Det vet alla som skyndat hem från sista bussen med nyckelknippan mellan fingrarna och andan i halsen. Eller som har väntat på en polis som inte kunde komma just dit, just då. Frihet är också att kunna känna sig trygg.

LIBERAL POLITIK

Rättsstaten är den svagastes bästa skydd

När rättsstaten inte fungerar slår det hårdast mot den som redan är utsatt. Utan polis och domstolar blir det den starke som vinner, den som kan köpa sig skydd eller den som har det farligaste vapnet. Men verklig frihet förutsätter också att du kan leva i trygghet och att du vet att du får hjälp när det verkligen behövs. Rättsstaten är en liberal uppfinning.

Fler poliser, med bättre betalt

Det behövs många fler poliser i hela Sverige, för att försvara friheten och tryggheten. Liberalerna vill ha 5 000 fler poliser inom fem till sju år. Utbyggnaden ska stärka polisens närvaro i hela Sverige, både i utsatta stadsdelar i storstäderna och på landsbygden. Och de behöver få bättre betalt. Liberalerna föreslår en särskild lönesatsning som motsvarar en höjning på i snitt 4 000 kronor i månaden. Poliser ska också få bättre möjligheter till kompetensutveckling och kvalificerad vidareutbildning. Redan nu ska fler poliser få lämna kontoret och jobba ute bland människor.

Kommunala trygghetsvakter hjälper polisen

Det tar tid att utbilda fler poliser. Därför vill vi öronmärka statsbidrag till kommunerna så att minst 2 000 fler ordningsvakter kan anställas. Dessa kommunala trygghetsvakter ska samverka med polisen och bidra till trygghet på gator och torg. Brottso utsatta kommuner ska prioriteras.

Stärkt internationellt samarbete

Vi vill öka de nationella resurserna för att bekämpa denna brottslighet var den grova, organiserade brottsligheten. EU:s polissamarbete Europol ska utvecklas till en stark kraft mot gränsöverskridande grov brottslighet – ett Europas FBI.

Bättre trygghet för barn i riskzonen

Skola, socialtjänst och polis ska ingripa snabbt när ett barn är på väg in i ett destruktivt beteende. Omfattande skolk är oftast ett tecken på att barnet inte mår bra. När barnet börjar begå brott ska omgivningen inte blunda bara för att barnet inte är straffmyndigt. Ofta kan även barnets familj behöva stöd, till exempel för att föräldrarna ska kunna ta föräldraansvar på rätt sätt. Ju tidigare insatser sätts in, desto fler barn får chansen till en trygg uppväxt.

DÄRFÖR LIBERALERNA

Tankens och ordets frihet är grunden i liberal kulturpolitik. Vår uppgift är inte att styra kulturen, utan att förbättra förutsättningarna för det konstnärliga skapandet och för den enskildes bildning.

LIBERAL POLITIK

Vikten av bildning

För oss är det grundläggande att alla kan ta makten över sitt eget liv. Bildning är en viktig del i detta. Det räcker inte med att veta var informationen finns, vi måste också ha en egen ryggrad av kunskap som gör att vi kan tolka den information vi hittar. Bra skönlitteratur kan lära oss mer om oss själva och andra. En suggestiv film kan tvinga oss till moraliska ställningstaganden. God konst kan få oss att se nya perspektiv.

Armlängds avstånd

Kulturpolitiken ska gynna kvalitet, men ska inte lägga sig i innehållet i kulturen. Idag består den statliga kulturpolitiken av många små öronmärkta påsar – vi vill att staten ska styra mindre och att kulturskapare och experter ska få mer att säga till om vad som ska få stöd.

Ett viktigt sätt att öka kulturens självständighet är att ge kulturskapare möjlighet att bli mindre beroende av offentliga bidrag. Det ska finnas goda villkor för kulturföretagande, skatteregler bör gynna gåvor och sponsring, sjukförsäkring och andra trygghetssystem måste fungera också för dem som arbetar inom kulturen.

Kultur i skolan

Sverige ska vara ett föredöme på området kultur av och för barn och ungdomar. Läsandet ska vara högt prioriterat i skolans alla stadier. Genom att läsa och skriva utvecklar eleven sitt språk och tänkande. Utbildade bibliotekariéer ska ansvara för skolbiblioteken. Alla ska i skolan få läsa svenska och internationella skönlitterära klassiker.

Ökat internationellt engagemang

Sverige ska öka sitt engagemang i det internationella samarbetet kring kultur. Fler fristadsförfattare och fristadsbostäder behövs över hela landet. Fristadssystemet ska öppnas också för andra konstnärer.

Bostäder^L

DÄRFÖR LIBERALERNA

Frihet är att sätta nyckeln i låset till första egna lägenheten. I dag är det för krångligt och svårt att hitta någonstans att bo. Det saknas bostäder – och marknaden fungerar dåligt. Vi vill förenkla regler och öka konkurrensen i byggsektorn.

LIBERAL POLITIK

En bostadsmarknad som faktiskt är en marknad

Det finns få områden i samhället där skillnaden i individers makt och frihet är lika stor som på bostadsmarknaden. Årtionden av stela regleringar har minskat människors möjligheter att påverka sin egen bostadsituation. Vi vill öka byggandet och få större rörlighet på bostadsmarknaden, hålla nere byggkostnaderna genom ökad konkurrens, och se till att skattepolitiken minskar risken för både snabba pristegringar och prisfall.

Bygg mer

Vi vill fortsätta förenkla byggreglerna och ta bort onödig byråkrati som försenar byggandet. Överklagandeprocessen ska förkortas. Fler enklare om- och tillbyggnader ska kunna göras utan bygglov. Med subventioner till kommuner och byggare hamnar stödet i fickorna på byggbolagen, inte hos den som behöver pengarna. Vi slopar byggsbuvbutionerna, och höjer i stället bostadsbidragen till barnfamiljer och bostadstilläggen till pensionärer.

Mer konsumentmakt på hyresmarknaden

Du som är hyresgäst ska få större möjlighet att påverka innehållet i ditt hyreskontrakt och på så sätt även din hyra. Det är rimligt att hyresrätter i attraktiva lägen har högre hyra. För den som flyttar in i ett helt nybyggt hus ska fri hyressättning tillåtas, men under hela perioden som hyresgästen bor kvar ska hen ha ett starkt besittningsskydd och skydd mot oförutsägbara hyreshöjningar.

Sänk flyttskatterna

Vi har mycket höga skatter vid försäljning och inköp av bostäder, och får därför lägre rörlighet på bostadsmarknaden och en stor bostadsbrist. Flyttskatterna måste därför sänkas. Ta bort räntan på den uppskjutna reavinstbeskattningen och ge rätt till uppskov på hela beloppet.

Trappa ner ränteavdragen

Hushållens skuldsättning på grund av ökade bostadspriser innebär att exempelvis en finanskris kan få stora konsekvenser. För att minska risken föreslår Liberalerna en nedtrappning av ränteavdragen från 30 till 20 procent över en tioårsperiod, och sänkt tak från 100 000 kronor till 75 000 kronor. Detta bidrar till att kyla ner bostadsmarknaden och förhindra överhettning. För att reformen inte ska öka skattetrycket kopplas den till skattesänkningar på andra områden.

DÄRFÖR LIBERALERNA

Människors frihet och välbefinnande gynnas av goda kommunikationer. Rörligheten för människor, idéer, kapital, varor och tjänster måste bli bättre, både i städer och på landsbygden. Så skapas nya möten, nya idéer och ökad dynamik i samhället och ekonomin.

LIBERAL POLITIK

Bilen kan inte alltid ersättas

Vägar och vägtrafiken är viktig för att hela Sverige ska fungera. Bilen är avgörande för att glesbygden ska kunna leva då många måste färdas långa sträckor för att komma fram till skola och arbete. Minst lika viktig är bilen för att transport av varor ska fungera. För att värna om miljön vill Liberalerna att det fossila bränslet ska ersättas med mer miljövänliga alternativ. Biltrafiken står för 94 procent av transportsektorns totala växthusutsläpp. Utsläppen måste ner och centralt är att fossila bränslen i snabb takt ska ersättas. Den snabba teknikutvecklingen möjliggör för fler klimatsmarta transporter genom exempelvis elvägar och självkörande bilar. Även elbilar och laddhybrider behövs i större utsträckning på vägarna. Liberalerna vill införa en s.k. omvänd miljöbilsbonus som innebär att bilar som inte är miljöbilar får en förhöjd fordonsskatt.

Öka järnvägsinvesteringarna

Tåget har en avgörande roll i arbetet mot målet om ett fossilfritt Sverige år 2030. Tågtrafiken drabbas dock återkommande av förseningar till följd av haverier på spår, signalfel och störningar i luftledningarna. Behoven av investeringar och underhåll av järnvägen är stora. Nya satsningar får inte påverka det långsiktiga underhållet negativt. Liberalerna säger nej till regeringens satsning på höghastighetsbanor för att det saknas långsiktig finansiering för projektet. Det behövs ett robust, tryggt och säkert järnvägssystem.

Flygets utsläpp måste minska

Det är positivt att människor reser i världen, men flygets utsläpp måste minska. Vi tycker att flyget liksom andra transportslag ska stå för sina klimatkostnader. Skatter bestäms i varje land men vi vill ha en flygskatt på EU-nivå. Sverige ska också i andra internationella förhandlingar driva på för att flyget ska betala för sina klimatkostnader.

Bättre sammanhållna cykelvägar

Att fler cyklar är bra för både miljön och folkhälsan, samtidigt som trängseln minskar i trafiken, framför allt i storstäderna. Ett problem för många cyklister är att det inte finns någon sammanhållen planering. Därför vill Liberalerna satsa på fler sammanhängande stråk för att göra det lättare att cykla längre sträckor. Det ska vara enklare att ta med cykeln i kollektivtrafiken.